

[Guldberg.]

økonomiske og handelsmæssige synspunkter kunne begynde. Men så er vi altså vejet tilbage for at bruge den. Vi kan ikke fortsætte ret længe med den stilling, vi har nu, uden at de, der ønsker at holde fast herved, i stigende grad kommer til at gøre sig selv til advokater mod den europæiske ligestilling. Jeg har også fornemmelsen af, at det, udenrigsministeren har sagt i dag, er en begyndende erkendelse af, at nu må der en afgørende ændring til af dansk markeds politik. Jeg skal ikke grave ned i alle de ting, man kan tage op fra den gamle debat, men kun sige, at jeg da udmærket kan forstå den skuffelse, det må være — hvis man har troet på det — at man ikke kan komme den vej, man oprindeligt har regnet med. Men man må vel også en dag blive træt af — som udenrigsministeren har måttet gøre det, og det kan jeg godt forstå — den ene gang efter den anden at komme til at rejse ud i fuldt ornat for at vende hjem uden en trævl på.

Konklusionen af dette er, at så snart det overhovedet er muligt, bør vi fra dansk side bekende kulør over for det principielle, og jeg ser ikke nogen som helst aktuelle økonomiske eller handelspolitiske hindringer for, at disse forhandlinger kommer i gang, når vi alligevel ved, at man ender dér, hvor vi efterhånden alle sammen erkender at vi skal ende.

Bøgholm: Man står i politik ofte over for at skulle gøre op med fortiden, og det vil da næsten altid vise sig, at fortiden har større styrke, end dens argumenter berettiger den til.

Nu kan man med rette stille spørgsmålet: er der da overhovedet noget at gøre op med i vor markeds politik? Ja, der er. Den situation, vi står over for i dag, er på en række områder en ny situation. Vi har været vant til — og det var naturligt med hele vort forhold til England — at se sådan på det, at vor skæbne var knyttet til Englands, at vi måtte gå ind sammen med England og forhandle sammen med England om at gå ind i fællesmarkedet. Det var naturligt, ikke mindst fordi vi føler os hjemme i den angelsaksiske verden, der har samme livs-syn, som vi har i den nordiske verden. Derfor var også den første danske indstilling

den, jeg lige har nævnt. Men i dag ligger situationen anderledes. Det er i dag den almindelige opfattelse i England, at alle økonomiske løsninger kun kan være af provisorisk karakter, så længe England ikke er blevet en del af fællesmarkedet.

Forholdet er vel yderligere i dag det, at England, der stadig lever under truslen af nye valutakriser, mere og mere føler sin stilling som sterlingmarkedets bankier som en byrde. Også dette må drage i retning af Europa. Det er vel den altovervejende sandsynlighed, at Englands indtræden i fællesmarkedet er et spørgsmål om tid, og hvis det er rigtigt, så vil selve erkendelsen af dette forhold meget let kunne gøre det ønskeligt at vælge et så tidligt tidspunkt, som det overhovedet er muligt. Set fra dette synspunkt — og jeg tror, det er et rigtigt synspunkt — bliver øjeblikkets spørgsmål, om Danmark ikke gennem en henholdende politik vil risikere at komme for sent. Jeg tænker hermed ikke blot på det i sig selv overordentlig alvorlige forhold; at vi ved at være udenfor er afskåret fra at gøre vore synspunkter gældende under fællesmarkedets formative periode; jeg har endnu mere den situation i tankerne, der vil opstå, når forhandlinger begynder om Englands indtræden. Så vidt det i øjeblikket kan ses, kan der ikke regnes med fællesmarkedvillighed med hensyn til at føre forhandlinger med Danmark og eventuelt andre lande, når først forhandlingerne med England er påbegyndt. Man må gå ud fra som overvejende sandsynligt, ja, måske nærmest som noget, der er givet, at forhandlinger om vor optagelse i så fald vil blive udsat, indtil forhandlingerne med England er blevet helt eller delvis ført til ende.

Jeg kan ikke se rettere, end at det naturlige danske udspil i den givne situation må være forhandlinger i Bruxelles med det formål så vidt muligt at klarlægge, hvilke betingelser for en dansk indtræden der vil være. Så må man tage stilling til, om man i den givne situation, forud for at England går ind eller samtidig dermed, ønsker en dansk indtræden. Jeg håber, at det er denne opfattelse, der ligger bag udenrigsministerens interessante bemærkninger om sonderinger i Bruxelles.

Der vil ligge en væsentlig dansk interesse i, at danske forhandlinger med fælles-